

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.487/2011/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Danka János (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Kardos László (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.P.22.221/2010/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig azzal hagyja helyben, hogy az alperes marasztalásának helyes tőkeösszege 6 373 400 (hatmillió-háromszázhetvenháromezer-négyszáz) Ft.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 202 355 (kétszázkétezer-háromszázötvenöt) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes 1999. június hó 1. napjától 2001. december hó 31. napjáig állt munkavégzésre irányuló jogviszonyban a felperessel. A felperes különböző gazdasági társaságoknak bér-, munkaügyi, főkönyvi, számlázó, pénzügyi illetve készletnyilvántartó programokat értékesített rendszerkövetéssel, az alperes ezen programok programkövetését és karbantartását látta el.

Az alperes, mint üzletvezetésre jogosult beltag 2001. december hó 18. napján létrehozta a **"Ny" Bt.**, amelynek tevékenységi körébe a szoftverkészítés, a tanácsadás és más számítástechnikai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás tartozott. Az alperes a felperes tulajdonát képező programokat 2001. év végén átírta, aminek eredményeként a programok a kimenő dokumentáció nyomtatásakor és a képernyőn a különböző

menüpontoknál jogtulajdonosként a **"Ny" Bt.**-t jelölték meg. Ezt követően az alperes a **"Ny" Bt.** képviseletében a **"H" Rt.**-vel, a ny-i **H. Sz.** és a **"T" Kft.**-vel, mint a felperes szerződéses partnereivel szerződést kötött a **"Ny" Bt.** jogtulajdonos nevében készített program telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására ellenszolgáltatás fejében.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság előtt a.....alatt volt folyamatban nyomozati eljárás, aminek során **B. T.** és **B-né K. E.** eseti szakértők készítettek szakvéleményt. Ennek alapján a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételkiesés egy évre számítva 794 900 Ft volt, amely összeg alapja

a **"Ny" Bt.**-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- **"H" Rt.** 448 800 Ft
- **H. Sz.** 81 600 Ft
- **"T" Kft.** 43 000 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- **"V" Bt.** 40 000 Ft
- **"X" Kft.** I-III. negyedév 58 500 Ft
- **"Sz. E."** Mezőgazdasági Szövetkezet I-III. negyedév 81 000 Ft
- **"N. Zs." Kft.** 3 hónapra 42 000 Ft.

Az alperes által másolt, de a felperes által fejlesztett program futtatható és forrásnyelvű változata alapján, külön programnak tekintve a minden ügyfélnek külön készült változatot, a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humán erőforrások figyelembevételével az eltulajdonított programok értéke 5 800 000 Ft volt. A bérprogram értéke a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humán erőforrások alapján 300 000 Ft volt, ez magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is. A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értéke 100 000 Ft volt, mert azokat a már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mérten csekély idő- és energiaráfordítással létre lehet hozni. A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értéke 200 000 Ft volt.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt a B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőeljárásban **B. Z.** igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint - a felperes által benyújtott ügyféllistára, a 10 hónapra számított rendszerkövetési díjra, a programkódok pótlására, illetőleg az alperesi cég jogosulatlan előnyszerzésére és arra is figyelemmel hogy az alperes a forráskódokat a felhasználók, valamint a felperes gépéről is letörölte, ami jelentős hátrányt jelentett úgy időben, mint fejlesztési költségben is - összesen 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrány következett be.

Az elmaradt 642 900 Ft rendszerkövetési díj alapja

a **"Ny" Bt.**-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- **"H" Rt.** 374 000 Ft
- **H.Sz.** 90 667 Ft
- **"T" Kft.** 35 833 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- **"X" Kft.** 19 400 Ft

- **"Sz. E."** Mezőgazdasági Szövetkezet 81 000 Ft
- **"N. Zs." Kft.** 42 000 Ft.

A programok piaci értéke 525 000 Ft, míg a törölt forráskódok miatt a felperesnél a kiesett munka miatt okozott kár összege programonként egy heti munkakiesést alapul véve 230 125 Ft volt. Az 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrányon túl a számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok fejlesztésének költsége 5 983 250 Ft-ban határozható meg.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. szám alatti részben megváltoztató ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki a Btk. 329/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdésének b) pontja szerint minősülő és büntetendő 1 rendbeli folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének büntetében. A felperes, mint magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság ítélete a vádhoz kötötten - az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően - azt állapította meg, miszerint az alperes 2 000 000 Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányt okozott a felperesnek.

A büntető eljárás során elkobzott bűnjелеk - hajlékony- és merevlemezek - 2005. június hó 27. napján megsemmisítésre kerültek.

A felperes módosított keresetében az alperest 7 381 275 kártérítés és ennek 2002. január hó 1., azaz a bűncselekmény elkövetésének napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni. A követelt kártérítésen belül a program jogosulatlan felhasználásával okozott kár összegét 5 983 250 Ft-ban, míg az elmaradt jövedelmének összegét 1 398 025 Ft-ban határozta meg. A felperes keresete indokául hivatkozott arra, hogy az alperes a munkakörének ellátása során tudomására jutott információkkal súlyos mértékben visszaélt és a szerződéses partnerek felé olyan tartalmú nyilatkozatokat tett, miszerint a társaság csődbe került, ezért a programokat a továbbiakban ő, illetőleg az általa alapított **"Ny" Bt.** fogja felügyelni, ezért a díjakat is a továbbiakban a részére kell fizetni, és vele kell elszámolni is. Az alperes egyrészt jogtalanul használta a felperes programjait, másrészt megtévesztő információkkal elérte azt, hogy a partnerek nem a felperessel kötöttek szerződést, így jelentős bevételtől esett el, harmadrészt a felperesről a partnerek körében évek óta kialakult jó képet és kedvező megítélést, üzleti hírnevet lerontotta és partnerei jelentős részével az üzleti kapcsolat is megszakadt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelme indokául hivatkozott az általa felhasznált szoftver saját fejlesztésű jellegére és arra, hogy nem állt munkaviszonyban a felperessel, ezért a fejlesztés nem volt munkaköri kötelezettsége. Hivatkozott a büntetőügyben eljáró bíróság által megállapított vagyoni hátrány összegére, ami a 2 000 000 Ft-ot nem haladta meg, ez utóbbit szintén vitatva. Az összecszerúség vonatkozásában hivatkozott arra is, hogy a felperes által elszenvedett vagyoni hátrány összege összesítve 1 398 025 Ft volt.

Az elsőfokú bíróság a 3. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 6 372 600 Ft tőkét, és ennek 2002. január hó 1. napjától évi 11 %, 2005. január hó 1. napjától évi 9,5 %, 2005. július hó 1. napjától évi 7 %, 2006. január hó 1. napjától évi 6 %, 2006. július hó 1. napjától évi 6,25 %, 2007. január hó 1. napjától évi 8 %, 2007. július hó 1. napjától évi 7,75 %, 2008. január hó 1. napjától évi 7,50 %, 2008. július hó 1. napjától évi 8,5 %, 2009. január hó 1. napjától évi 10,00 %, 2009. július hó 1. napjától évi 9,5 %, 2010. január hó 1. napjától évi 6,25 % mértékű késedelmi kamatát; ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 463 000 Ft előlegezett szakértői költséget, mint perköltséget, ezt meghaladóan a felek perköltségeiket maguk viselik, míg a meg nem fizetett kereseti illetéket az állam.

Határozatának indokolása szerint az alperes által elkövetett bűncselekmény elkövetési tárgyát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. §-a határozza meg, mert a (2) bekezdésének c) pontja a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásnak minősíti a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtáját, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is. Az alperes büntetőjogi elítélésének alapja, hogy a felperes szerzői jogát megsértette, amellyel összefüggésben vagyoni hátrányt okozott. Ettől eltérő tényállás megállapítására a bíróságnak a Pp. 4. §-ának (2) bekezdésben foglalt rendelkezés miatt nincs lehetősége, és ezért az alperes szerzői jogot sértő, ezáltal kárigényt megalapozó jogellenes magatartása bizonyított, amivel szemben nem lehetett eredményesen védekezni azzal, hogy a programot két szakértő is önálló szellemi alkotásnak minősítette, így a szerzői jogsértést nem is követte el. Az alperes alaptalanul vitatta azokat a bűnösségének kérdésére is kiható tényállási elemeket (jogtulajdon, munkaviszony, vagyoni hátrányokozás), amelyek a bűnössége megállapításának alapjául szolgáltak.

Az alperes tehát megsértette az Szt. 16. §-ának (1) bekezdésben, a 29. §-ában és az 59. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket azzal, hogy a jogtulajdonos engedélye nélkül és neki vagyoni hátrány okozva átdolgozta a jogvédelem alatt álló programokat, majd azokat felhasználva a telepítésükre, üzemeltetésükre és karbantartásukra szerződéseket kötött.

A perben az elsőfokú bíróságnak a szerzői jogsértés, mint bűncselekmény polgári anyagi jogi következményeiről, azaz a felperes kártérítési igényéről kellett döntenie. Az Szt. 7. §-a értelmében a szerzőt művével kapcsolatban egyaránt illetik a személyhez fűződő és a vagyoni jogok. A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás az Szt. 1. §-a (2) bekezdésének c) pontja és a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése alapján jogvédelmet élvez. A jogaiban sértett fél választhat, hogy a jogvédelem melyik eszközével él, a külön jogszabályban biztosított jogokat érvényesíti-e, vagy a Ptk. 84. §-ában megjelölt lehetőségeket részesíti-e előnyben. A Ptk. 87. §-ának (1) bekezdés szerint, akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik, a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja. Azt, hogy a kártérítés feltételei fennállnak-e, a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó rendelkezések szerint kell vizsgálni; a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint aki

másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni; mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni; míg a (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az elsőfokú bíróság a kár összegszerűsége tekintetében a nyomozati eljárási szakban beszerzett **B. T. és B-né K. E.** eseti szakértők véleményét fogadta el ítélezése alapjául a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményében írtakon túl arra tekintettel, hogy **B. Z.** igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetében csupán a felperesi nyilatkozat alapján, míg a "**B-féle**" szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve azok hiányában a leszámlázott munka alapján határozta meg. A "**B-féle**" szakvélemény a vizsgált programok értékének a meghatározását részletesen megindokolta, míg a "**Be-féle**" szakvélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzítette és kellően alá nem támasztotta a fejlesztési költséget külön értékelte.

Az elsőfokú bíróság emiatt a rendszerkövetési díjat 572 000 Ft értékben fogadta el, mert az ennek alapjául szolgáló esetekben állapítható meg, hogy az alperes a jogosulatlanul megszerzett felperesi programokat e cégeknél felhasználta, míg a többi, a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cég esetében nincs adat arra, hogy a szerződés megszűnésére az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben került volna sor. Ezért kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest 5 800 000 Ft és 572 000 Ft, mindösszesen 6 372 600 Ft kár megtérítésére annak késedelmi kamataival együtt, és a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte, vitatva a felperes keresetösségi jogát és az eredeti jogtulajdonosi mivoltát, továbbá az összegszerűséget is.

A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes felé a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok jogosulatlan felhasználásával okozott kárért. A kár összegszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek oldalán felmerült fellebbezési eljárási költséget személyenként 100 000 Ft-ban állapította meg, továbbá megállapította, hogy az alperes fellebbezésével 382 400 Ft fellebbezési eljárási illeték merült fel.

A közbenső ítélet indokolása szerint a szerzői vagyoni jogok a felperest illették meg, és az alperes azokat megsértve, a felperes sérelmére bűncselekményt elkövetve neki kárt okozott, amiért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítési felelősséggel tartozik. Az alperes ezen programok eltulajdonításával nem azok fejlesztési költségével azonos

összegű kárt okozta a felperesnek, mert ugyan a programok jogosulatlan felhasználása révén neki azokat nem kellett jelentős költség- és időráfordítás ellenében kifejlesztenie, tehát e tekintetben jogosulatlanul jutott vagyoni előnyhöz, de ez egyúttal kárként nem jelentkezik a felperes oldalán, hiszen a felperes továbbra is rendelkezik ezekkel a programokkal, azokat újból és jelentős anyagi ráfordítások mellett nem kell kifejlesztenie, továbbá változatlanul rendelkezik a programok szerzői vagyoni jogaival is. Az okozott kár nem is az alperes által jogosulatlanul felhasznált programok darabonkénti értéke, hanem leginkább az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint. Ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kell igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak nincs jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás. Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapodni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licencia-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezik a rendszerkövetés elmaradt díja mellett. Mivel a lefolytatott bizonyítás az előbb említett kérelemre nem irányult, és emiatt az elsőfokú bíróság ítélete az összecszerűség tekintetében érdemben nem volt felülbírálható, a bizonyítási eljárás nagyterjedelmű kiegészítésének szükségessége miatt az ítéletábra a jog fennállását közbenső ítéletével előzetesen megállapította, míg az elsőfokú bíróság ítéletét a kártérítési követelés összegére vonatkozóan a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítva.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 14. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 6 372 600 Ft tőkét és ennek 2002. január hó 1. napjától járó késedelmi kamatát és 972 000 Ft perköltséget, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a Debreceni Ítéletábra közbenső ítéletéhez anyagi jogerő fűződik, ezért az alperes kárfelelőssége a megismételt eljárásban már nem volt vitássá tehető, az elsőfokú bíróságnak kizárólag a felperesi kárigény összegének a megalapozottságát kellett elbírálnia.

A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 1. §-a (2) bekezdésének c) pontja és a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése, valamint az Alkotmány 70/G. §-a alapján jogvédelmet élvez. A szerző kizárólagos joga a művét többszörözni és erre másnak engedélyt adni. Többszörözés a mű rögzítése anyagi hordozón, közvetlen vagy közvetett formában bármilyen módon, akár

véglegesen, akár időlegesen, és egy vagy több másolat készítése a műről. A szerző kizárólagos joga a művét terjeszteni és erre másnak engedélyt adni. Terjesztés a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak hozzáférhetővé tétele a nyilvánosság számára, ami történhet forgalomba hozatallal (a műpéldány tulajdonjogának átruházásával), bérbeadással, a műpéldányok importjával és kölcsönzésével. A szerző kizárólagos joga a művét átdolgozni vagy erre másnak engedélyt adni. Átdolgozás a mű minden olyan megváltoztatása, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre. Az átdolgozás során mindig figyelemmel kell lenni a szerzőnek a műve integritására vonatkozó személyhez fűződő jogára. Ezeket a felhasználási jogokat a szerző közvetlenül vagy a közös jogkezelés útján gyakorolhatja. A felhasználó a jogszerű felhasználáshoz szükséges szerzői engedélyt vagy a szerzővel közvetlenül megkötött szerződéssel, vagy a közös jogkezelő szervezeten keresztül szerezheti meg. A szerzőt a mű felhasználásának engedélyezése ellenében szerzői jogdíj illeti meg, amelyről a felek a felhasználási szerződésben állapodnak meg. Minél szélesebb körű a művel kapcsolatos felhasználói monopólium, annál többbe kerül, ezért szerződéses kapcsolat esetén a felek által kialakított, a szerzőt megillető díjazás, a jogdíj igazodik a felhasználási jog terjedelméhez (megfelelő díjazás elve).

Az alperes a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok korlátlan alkalommal történő felhasználásának lehetőségét jogosulatlanul, bűncselekmény útján szerezte meg. Az objektív jogsértés, a szerzői mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerző vagyoni igényének legalsó határa az elmaradt jogdíj, mert legalább ezzel gazdagodott, amikor nem a felhasználási szerződésen alapuló felhasználásra került sor a részéről. Az Szjt. 16. §-ának (4) bekezdése rögzíti az arányos díjazás elvét annak kimondásával, hogy ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. Az alperes által jogosulatlanul megszerzett korlátlan alkalommal történő felhasználás lehetősége miatt a felhasználáshoz kapcsolódó bevétel nem bírt jelentőséggel, mert arányos díjazás csak az egyes felhasználási módokhoz, a felhasználás terjedelméhez mérten lett volna becsülhető.

Az alperes által okozott kár összecszerűségét a felperesnek kellett bizonyítania a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben adott útmutatás szerint megkísérelte meghatározni, mi az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint. A kár összecszerűségének megítélése szakértői kompetenciába tartozó kérdés, ám ennek akadálya volt, hogy a büntetőeljárás lezárása után a bűnjelek megsemmisítésre kerültek. Az elsőfokú bíróság felhívta a Szerzői Jogi Szakértő Testületet a szakértői véleményének kiegészítésére, így annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy mi az az összeg, amelyet a jogosult a jogszerű felhasználásért követelhetett volna a jogsértés időpontjában akkor, ha az egyedileg kifejlesztett és karbantartott számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügyi programok tekintetében a felhasználási szerződés kiterjedt volna a programok átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is), továbbá a felhasználás korlátlan mértékű (számú). A Szerzői Jogi Szakértő Testület a szakértői véleményét kiegészíteni nem

tudta, véleménye szerint megbecsülni sem lehet a jogdíj összegét a számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verzióinak hiányában.

A Ptk. felelősségi rendszerének a célja, hogy a károsult teljes vagyoni elégtételt kapjon a felelős személytől, és pusztán azért, mert a károsult vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést, illetőleg az elmaradt hasznot pontosan nem lehet kiszámítani, a károsult nem maradhat jóvátétel nélkül. A Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas. Az általános kártérítés jogintézménye alkalmazására akkor kerül sor, ha a kár bekövetkezte biztos, de a mértéke bizonytalan. Az általános kártérítés megítélésakor az összecszerűen kimutatható káron felül a károsult kártérítést kap azokért a károkért is, amelyeknek az összecszerűsége pontosan nem számítható ki. A Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogi szabály a Pp. 206. §-a (3) bekezdésének eljárásjogi rendelkezésével együtt - mely szerint a bíróság a kártérítés összegét, ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményének mérlegelésével belátása szerint határozza meg - a bíróság mérlegelésére bízta a kár mértékének összecszerű megállapítását, ezáltal biztosítva, hogy a károsult a legteljesebb kárpótlásban részesüljön.

A két rendelkezés alkalmazásának eltérőek a feltételei; az általános kártérítésnek a károsodás mértékének bizonytalansága, az eljárásjogi mérlegelésnek pedig a bizonyítási eljárás nehézsége lehet az oka. A Pp. 206. §-ának alkalmazására szélesebb körben kerülhet sor, mint az általános kártérítés megítélésére. A bizonyítási lehetőségek kimerítése után még tisztázatlan tényállást a bíróság minden esetben a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése alapján állapítja meg, de nem minden esetben kerülhet sor mérlegeléssel megállapított tényállás esetén általános kártérítésre. Az általános kártérítés megítélésénél a bizonyítási nehézségek csak annyiban jelentősek, amennyiben azok a kár mértéke tekintetében jelentkezőek. Annak megállapításához, hogy a kár mértéke pontosan nem számítható ki, szükséges, hogy a bíróság előzetesen minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytasson a kár felderítése végett. A jelen perben a bizonyítási nehézség abból adódott, hogy a számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verziói, mint bűnjelek megsemmisítésre kerültek, ezért csak a büntetőeljárásban a lefoglalt programok szakértői vizsgálata alapján adott szakértői vélemények álltak rendelkezésre, amelyek a kár összecszerűsége tekintetében mindössze a bírói mérlegelés támpontjaként szolgálhattak a büntetőeljárásbeli szakértői bizonyítás eltérő iránya miatt.

Az elsőfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye alapján a szoftverek jogosulatlan felhasználásával okozott kár, mint általános kár összecszerűsége tekintetében a büntetőeljárás nyomozati szakában beszerzett **B. T.** és **B-né K. E.** igazságügyi szakértők véleményét fogadta el ítélezése alapjául, mert az a vizsgált programokat részletezve részletesen indokolta azok 5 800 000 Ft értékének a meghatározását, míg a "**Be-féle**" vélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzíti és kellően alá nem támasztotta, egyben elfogadhatatlanul a fejlesztési költséget értékelte. Az elsőfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleménye alapján a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelem összecszerűsége tekintetében is a **B. T.** és **B-né K. E.** igazságügyi

szakértők véleményét fogadta el (572 000 Ft) a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményén túl arra tekintettel, mert **B. Z.** igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetén csupán a felperes nyilatkozat alapján határozta meg, míg a **"B-féle"** szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződéseket, illetve azok hiányában a leszámított munkát vette alapul.

A fentiek miatt kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest a szoftverek jogosulatlan felhasználásával okozott 5 800 000 Ft általános kártérítés és elmaradt jövedelemként 572 000 Ft, összesen 6 372 000 Ft megfizetésére annak késedelmi kamataival együtt, a keresetet ezt meghaladóan elutasítva.

Az ügy tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta miatt le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megtérítése alól a felperest az Itv. 62. §-ának (2) bekezdése szerint mentesítette, míg az alperes pervesztességére jutó részt a számára engedélyezett személyes költségmentesség folytán viseli az állam. Az elsőfokú bíróság az alperest a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő ügyvédi munkadíjból és a felperes által előlegezett szakértői díjból álló perköltség megfizetésére a közbenső ítéletben meghatározott másodfokú perköltség mellett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak részben történő megváltoztatását és a felperes keresetének az elutasítását kérve. Változatlanul vitatta a károkozás megtörténtét hangsúlyozva, hogy az otthonában és az ügyfeleknel dolgozott, amelynek során a felperes munkaeszközeit és erőforrásait nem használta. Állította, hogy részéről programeladás nem történt, a forráskódok amúgy is felmásolásra kerültek az ügyfelek számítógépére, azaz ők ezeknek a programoknak a tulajdonosai lettek, ennél fogva azokat bárki mással továbbfejleszthették. Hivatkozott arra is, hogy a felperes az őt ért kár összezszerűségét nem tudta bizonyítani annak ellenére, hogy ez az ő kötelezettsége lett volna, aminek következményeként a keresetet el kellett volna utasítani. Vitatta a **"B-féle"** szakvéleményben a programok értékének meghatározására alkalmazott módszert, az ugyanis alkalmatlan a felperesnek okozott kár meghatározására, már csak azért is, mert ő a korábbi program alaprutinjait használta fel csupán, ezért a felperes is ezek értékének a megtérítését követelhetné, amelyek értéke töredéke a programok értékének. hivatkozott arra is, hogy a vele szerződő három cég programjának az értéke 900 000 Ft. A későbbiekben azt is kétségessé tette, hogy a rutinok felhasználásából a felperesnek egyáltalán kára származott, továbbá hivatkozása szerint a programot nem a felperesnél fejlesztették, ezért az a tulajdonát sem képezhette.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a kereset részbeni elutasítására vonatkozó rendelkezéseit. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és lehetséges mértékben feltárta, amiből az irányadó jogszabályok alkalmazásával helytálló jogi következtetésre jutott, amellyel és annak indokaival az ítélet táblája is egyetértett.

Csupán a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az ítélet táblája, hogy Debreceni Ítélet táblája Pf.I.20.548/2010/4. szám alatt meghozott közbenső ítélete a kártérítési felelősség jogalapjának a fennállását jogerősen megállapította, ezért az alperes sem az összecszerzés tekintetében megismételt eljárásban, sem pedig a jelen fellebbezésében azt vitassa már nem tehet.

Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben írt útmutatásnak megfelelően megkísérelte továbbfejleszteni a bizonyítást. A felperesnek okozott kár összecszerzése ezért nem amiatt nem volt megállapítható, mert a felperes erre irányuló bizonyítási indítványt nem terjesztett elő és az elsőfokú bíróság ennek hiányában nem intézkedett a bizonyítás továbbfejlesztése érdekében, hanem ennek oka a bűnjelként lefoglalt programok időközben történt megsemmisítése volt. A felperest tehát mulasztás az oldalán lévő bizonyítási kötelezettség teljesítésében nem terhelte, amiért a keresetét elutasító - mulasztásos - ítélet meghozatalának sem volt helye. A bizonyítás objektív okok miatti akadályoztatása okán helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy ez nem eredményezhette az alperes kártérítési kötelezettség alóli mentesülését és ennek okán a felperes sem maradhatott reparáció nélkül, ezért - legalábbis részben - általános kártérítésnek van helye. Ennek meghatározásánál pedig a **"B-féle"** szakvélemény mindössze támpontként szolgálhatott - amelynek megállapításait a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye is megerősítette -, így ezen körülményekre tekintettel sem megalapozott az alperesnek a már korábban is előadott, és a fellebbezésében megismételt érvelése. Itt jegyzi meg az ítélet táblája, hogy a közbenső ítéletből nem az következik, miszerint csupán az alperessel szerződésben állt három cég esetében kellett volna a felhasznált programok értékét megállapítani. A közbenső ítéletben írtak szerint nem a fejlesztési költséggel azonos összeg az, ami kárként a felperest érte, de nem is az alperes által jogosulatlanul felhasznált programok darabonkénti értéke, hanem leginkább az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdése alapján. Ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kellett volna igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak sem volt jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás. E tekintetben szintén nem volt relevanciája annak, hogy az alperes utóbb, már a felperessel fennállt jogviszony keretein kívül milyen fejlesztéseket hajtott végre a programokon, hiszen erre akkor is lehetősége lett volna, ha megszerzi ezen programok - nem kizárólagos és részleges - vagyoni jogait; így csak azon - alapvetően az éves kötelező bevallások miatti, azaz szükségszerű - alperesi korszerűsítések és fejlesztések bírhattak jelentőséggel, amelyeket a felperessel fennállt jogviszony keretében

végzett, mivel azok vagyoni jogai az alperes részére való többletjogok biztosítása hiányában a felperest illették meg. Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapodni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licencia-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezett a rendszerkövetés elmaradt díja mellett.

Az elsőfokú bíróság megfelelően alkalmazta az általános kártérítés szabályát, s ennek során olyan összegben marasztalta az alperest, amely alkalmas a felperes teljes anyagi kárpótlására, figyelemmel a rendelkezésre álló szakvélemények megállapításaira is. Az elmaradt jövedelem összege tekintetében az ítéletábra észlelte, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, az alperessel szerződött három cég esetében ugyanis a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételkiesés a **"Ny" Bt.**-hez átszerződött cégek esetében nem 572 000 Ft, hanem 573 400 Ft volt, amelyre figyelemmel a marasztalás helyes összege 6 373 400 Ft. Tekintettel arra, hogy a Ptk. 359. §-ának (1) és a Pp. 206. §-ának (3) bekezdései alapján immár ténylegesen mérlegeléssel állapította meg az elsőfokú bíróság a bűncselekménnyel okozott kár összegét, így helye volt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. §-a (2) bekezdésének alkalmazásának. A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a marasztalás helyes összegének feltüntetése mellett a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése értelmében hagyta helyben a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése értelmében annak helyes indokai alapján.

Az alperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperes javára perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A fellebbezési eljárás illetékét az alperes személyes költségmentessége miatt az állam viseli a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a alapján.

Debrecen, 2012. január hó 3. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó